Europa-Parlamentet
2024-2029

Udenrigsudvalget

2025/2022(INI)

10.2.2025

UDKAST TIL BETÆNKNING

om Kommissionens rapporter 2023 og 2024 om Serbien
(2025/2022(INI))

Udenrigsudvalget

Ordfører: Tonino Picula

PR_INI

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

BEGRUNDELSE 9

BILAG: ENHEDER ELLER PERSONER, SOM ORDFØREREN HAR MODTAGET INPUT FRA 10

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om Kommissionens rapporter 2023 og 2024 om Serbien
(2025/2022(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til den stabiliserings- og associeringsaftale mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Serbien på den anden side[1], som trådte i kraft den 1. september 2013,

– der henviser til Serbiens ansøgning af 19. december 2009 om medlemskab af EU,

– der henviser til Kommissionens udtalelse af 12. oktober 2011 om Serbiens ansøgning om medlemsskab af Den Europæiske Union (COM(2011)0668), Det Europæiske Råds afgørelse af 1. marts 2012 om at give Serbien status som kandidatland og Det Europæiske Råds afgørelse af 28. juni 2013 om at indlede forhandlinger med Serbien om tiltrædelse af EU,

– der henviser til Bruxellesaftalen af 27. februar 2023 og Ohridaftalen af 18. marts 2023 og gennemførelsesbilaget hertil,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1529 af 15. september 2021 om oprettelse af et instrument til førtiltrædelsesbistand (IPA III)[2],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1449 af 14. maj 2024 om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan[3],

– der henviser til formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i Thessaloniki den 19. og 20. juni 2003,

– der henviser til Berlinprocessen, som blev igangsat den 28. august 2014,

– der henviser til den første aftale af 19. april 2013 om principperne for en normalisering af forholdet mellem regeringerne i Serbien og Kosovo, til aftalerne af 25. august 2015 og til den igangværende EU-støttede dialog med henblik på en normalisering af forholdet,

– der henviser til aftalen af 27. august 2022 mellem regeringerne i Serbien og Kosovo om fri bevægelighed og til aftalen af 23. november 2022 om nummerplader og til køreplanen af 21. juni 2022 for gennemførelse af energiaftalerne som led i den EU-støttede dialog,

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 5. februar 2020 med titlen "Styrkelse af tiltrædelsesprocessen – Et troværdigt EU-perspektiv for landene på Vestbalkan"

[1] EUT L 278 af 18.10.2013, s. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.
[2] EUT L 330 af 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] EUT L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

(COM(2020)0057),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 6. oktober 2020 med titlen "En økonomisk plan og investeringsplan for Vestbalkan" (COM(2020)0641),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 8. november 2023 med titlen "Meddelelse om EU's udvidelsespolitik 2023" (COM(2023)0690), som blev ledsaget af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene med titlen "Serbia 2023 Report" (SWD(2023)0695),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 8. november 2023 med titlen "Ny vækstplan for landene på Vestbalkan" (COM(2023)0691),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 20. marts 2024 om førudvidelsesreformer og gennemgang af politikker (COM(2024)0146),

– der henviser til Kommissionens meddelelse af 30. oktober 2024 med titlen "Meddelelse om EU's udvidelsespolitik 2024" (COM(2024)0690), som blev ledsaget af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene med titlen "Serbia 2024 Report" (SWD(2024)0695),

– der henviser til Det Europæiske Råds konklusioner af 9. februar 2023 om den EU-støttede dialog mellem Beograd og Pristina,

– der henviser til Det Europæiske Råds konklusioner af 26. og 27. oktober 2023 om Kosovo og Serbien,

– der henviser til Rådets konklusioner af 17. december 2024 om udvidelse,

– der henviser til den endelige rapport, som blev offentliggjort den 19. august 2022, fra valgobservationsmissionen under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa/Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (OSCE/ODIHR) om det tidlige parlaments- og præsidentvalg den 3. april 2022 i Serbien,

– der henviser til den endelige rapport, som blev offentliggjort den 28. februar 2024, fra valgobservationsmissionen under OSCE/ODIHR om det tidlige parlamentsvalg den 17. december 2023 i Serbien,

– der henviser til det aftalememorandum mellem Den Europæiske Union og Republikken Serbien vedrørende et strategisk partnerskab om bæredygtige råstoffer, batteriværdikæder og elektriske køretøjer, som blev undertegnet den 19. juli 2024,

– der henviser til sin beslutning af 29. februar 2024 om uddybning af EU-integrationen med henblik på fremtidige udvidelser[4],

– der henviser til sine tidligere beslutninger om Serbien, navnlig beslutning af 19. oktober 2023 om den seneste udvikling i dialogen mellem Serbien og Kosovo, herunder

[4] EUT C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.

situationen i de nordlige kommuner i Kosovo[5], og beslutning af 8. februar 2024 om situationen i Serbien efter valget[6],

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

– der henviser til betænkning fra Udenrigsudvalget (A10-0000/2025),

A. der henviser til, at udvidelse er en af EU's mest vellykkede udenrigspolitiske instrumenter og en strategisk geopolitisk investering i langsigtet fred, stabilitet og sikkerhed på hele kontinentet;

B. der henviser til, at demokrati og retsstatsprincippet er de grundlæggende værdier, som EU bygger på;

C. der henviser til, at hvert enkelt kandidatland bedømmes på grundlag af dets egne resultater;

D. der henviser til, at Serbien ikke har indført sanktioner mod Rusland efter den russiske aggression i Ukraine;

Engagement i EU-medlemskab

1. noterer sig Serbiens erklærede tilsagn om EU-medlemskab som dets strategiske mål og dets ambition om fuldt ud at tilpasse sig gældende EU-ret inden udgangen af 2026; understreger, at det er nødvendigt, at Serbien for alvor påviser, at det er strategisk orienteret mod EU, og at det kommunikerer objektivt og utvetydigt om EU;

2. gentager Vestbalkans strategiske betydning i den aktuelle geopolitiske kontekst og for sikkerheden og stabiliteten i EU som helhed og fremhæver betydningen af Serbiens indflydelse i regionen;

3. bemærker med bekymring, at der har været begrænsede eller ingen generelle fremskridt med hensyn til at opfylde benchmarkene for EU-medlemskab på tværs af forhandlingskapitlerne, og at der er særlige mangler på kritiske områder såsom retsstatsprincippet, reform af den offentlige forvaltning og tilpasning til EU's politikker;

4. beklager, at der ikke er gjort fremskridt med hensyn til kapitel 31, eftersom Serbiens mønster for tilpasning til EU's udenrigspolitiske holdninger stort set er forblevet uændret;

5. opfordrer Serbien til systematisk og uden forsinkelse at tilpasse sig EU's restriktive foranstaltninger og generelle politik over for Rusland;

6. noterer sig Serbiens fremskridt med hensyn til tilpasning til EU's visumpolitik og opfordrer til fuld tilpasning;

7. gentager, at det overordnede tempo i tiltrædelsesforhandlingerne fortsat afhænger af, om der sker håndgribelige fremskridt med hensyn til grundprincipperne og dialogen

[5] EUT C, C/2024/2654, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2654/oj.
[6] EUT C, C/2024/6339, 7.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6339/oj.

mellem Beograd og Pristina, og af tilpasningen til den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik;

Demokrati og retsstatsprincippet

8. noterer sig de aktuelle udfordringer med hensyn til at sikre retsvæsenets uafhængighed, herunder utilbørlig påvirkning af retsvæsenet;

9. understreger vigtigheden af at vedtage loven om retsakademiet;

10. noterer sig, at der er gjort begrænsede fremskridt med bekæmpelsen af korruption på trods af vedtagelsen af en ny strategi for bekæmpelse af korruption for 2024-2028; udtrykker bekymring over, at korruption stadig er fremherskende på mange områder;

11. glæder sig over den mere pluralistiske sammensætning af det nye parlament med en bredere repræsentation af politiske partier; noterer sig, at det tidlige valg og den tilsvarende pause i regeringens og parlamentets funktion har hæmmet reformfremskridtene;

12. gentager, at det er rede til at støtte nationalforsamlingen og dens medlemmer i de demokratiske processer forbundet med Serbiens vej mod EU ved at anvende Europa-Parlamentets eksisterende demokratistøtteværktøjer og -initiativer;

13. noterer sig med bekymring den endelige rapport fra valgobservationsmissionen under OSCE/ODIHR om valget i december 2023; mener, at det er afgørende at reformere valgrammen og afhjælpe de tilbagevendende mangler; understreger den afgørende betydning af at gennemføre alle udestående og nylige henstillinger om valgreform fra OSCE/ODIHR og Europarådets organer som led i en gennemsigtig og inklusiv proces og forud for ethvert nyt valg;

14. understreger den afgørende betydning af at sikre de centrale institutioners uafhængighed, herunder medietilsynsmyndigheder såsom tilsynsmyndigheden for elektroniske medier; beklager forsinkelsen i valget af de nye medlemmer; beklager dybt, at tilsynsmyndigheden for elektroniske medier har tilsidesat sine retlige forpligtelser til at kontrollere gennemførelsen af valgkampagnen i 2023 i medierne;

Grundlæggende friheds- og menneskerettigheder

15. udtrykker sin dybeste medfølelse med familierne til de 15 ofre, der mistede livet efter tagkollapset på togstationen i Novi Sad den 1. november 2024; opfordrer til, at der indledes fuldstændige og gennemsigtige retssager efter myndighedernes undersøgelse;

16. udtrykker dyb bekymring over de systemiske problemer, der blev fremhævet under de studerendes demonstrationer i Serbien, såsom problemer vedrørende borgerlige frihedsrettigheder, institutionel og finansiel gennemsigtighed og ansvarlighed;

17. understreger vigtigheden af ytringsfrihed og forsamlingsfrihed; fordømmer på det kraftigste de voldelige angreb på fredelige demonstranter; er bekymret over, at nogle af demonstranterne blev anholdt, og at der er indledt retssager mod dem; opfordrer indtrængende EU's og medlemsstaternes diplomatiske missioner til fortsat at overvåge

de igangværende retssager vedrørende demonstrationerne;

18. fordømmer på det kraftigste de serbiske myndigheders udokumenterede påstande om, at EU's medlemsstater var involveret i tilrettelæggelsen af studenterdemonstrationer med henblik på at udløse en "farverevolution"; fordømmer i den forbindelse på det kraftigste de ulovlige anholdelser og udvisninger af EU-borgere og dømte krigsforbryderes offentliggørelse af EU-borgernes personoplysninger;

19. opfordrer indtrængende den serbiske regering til at øge gennemsigtigheden med hensyn til medieejerskab og -finansiering; opfordrer myndighederne til at efterforske og retsforfølge alle tilfælde af hadefuld tale, smædekampagner og strategiske retssager mod journalister;

20. understreger betydningen af at have en ramme, der gør det muligt for civilsamfundsorganisationer at operere frit og deltage i politikudformningen på en inklusiv og meningsfuld måde;

21. opfordrer Serbien til at bekæmpe desinformation, herunder manipulerende EU-fjendtlige narrativer og især statsstøttede desinformationskampagner; fordømmer åbningen i Beograd af et RT-kontor (tidligere Russia Today) og lanceringen af RT's online-nyhedstjeneste på serbisk;

22. noterer sig vedtagelsen af den nationale strategi for ligestilling mellem kønnene og strategien for forebyggelse af og beskyttelse mod forskelsbehandling og opfordrer til, at de gennemføres fuldt ud;

Forsoning og gode naboskabsforbindelser

23. gentager, at gode naboskabsforbindelser og regionalt samarbejde fortsat er afgørende elementer i udvidelsesprocessen;

24. opfordrer indtrængende Serbien til at intensivere sine forsoningsbestræbelser og søge løsninger på tidligere tvister, især når det drejer sig om forsvundne personer;

25. giver endnu engang udtryk for sin fulde støtte til den EU-støttede dialog og glæder sig over udnævnelsen af Peter Sørensen som EU's særlige repræsentant for dialogen mellem Beograd og Pristina;

26. gentager betydningen af et konstruktivt engagement fra både Serbiens og Kosovos myndigheders side med henblik på at opnå en omfattende juridisk bindende normaliseringsaftale; opfordrer både Kosovo og Serbien til at undgå ensidige handlinger, der kan eskalere spændingerne; opfordrer til, at alle tidligere aftaler respekteres og gennemføres fuldt ud, herunder oprettelsen af sammenslutningen/fællesskabet af kommuner med serbisk flertal; opfordrer forhandlingsparterne til at genoprette alle Kosovos institutioners fulde funktion;

27. forventer, at Kosovo og Serbien samarbejder fuldt ud og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at pågribe gerningsmændene til terrorangrebene i Banjska og hurtigt stille dem for en domstol; beklager, at Serbien endnu ikke har retsforfulgt de skyldige, navnlig Milan Radoičić, næstformanden for Srpska Lista; gentager, at

gerningsmændene til terrorangrebet i Zubin Potok også skal drages til ansvar og omgående retsforfølges;

28. opfordrer næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og Kommissionen til at spille en mere proaktiv rolle i ledelsen af dialogprocessen; opfordrer til, at Europa-Parlamentet får en større rolle med hensyn til at fremme dialogen;

Socioøkonomiske reformer

29. glæder sig over Serbiens delvise fremskridt i retning af at udvikle en fungerende markedsøkonomi med en positiv BNP-vækst; gentager, at der er behov for mere omfattende reformer på arbejdsmarkedet, på uddannelsesområdet og i den offentlige forvaltning;

30. glæder sig over Serbiens aktive engagement i gennemførelsen af den nye vækstplan for Vestbalkan; noterer sig, at Serbien vedtog sin reformdagsorden den 3. oktober 2024; opfordrer til, at den relevante EU-finansiering omprogrammeres for at omdirigere flere midler til støtte for reformer af retsvæsenet og foranstaltninger til bekæmpelse af korruption;

Energi, miljø, bæredygtig udvikling og konnektivitet

31. noterer sig de lovgivningsmæssige fremskridt inden for miljø og klimaændringer;

32. noterer sig aftalememorandummet mellem EU og Serbien om oprettelse af et strategisk partnerskab om bæredygtige råstoffer, batteriværdikæder og elektriske køretøjer; mener, at fremme af de højeste miljøstandarder og dialog med de berørte befolkningsgrupper, det videnskabelige samfund og civilsamfundet bør stå i centrum for et sådant strategisk partnerskab;

33. gentager vigtigheden af at diversificere Serbiens energiforsyning for at mindske landets afhængighed af Rusland;

°

° °

34. pålægger sin formand at sende denne beslutning til formanden for Det Europæiske Råd, Kommissionen, næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for Udenrigs- og Sikkerhedsanliggender, medlemsstaternes regeringer og parlamenter og Serbiens præsident, regering og nationalforsamling.

BEGRUNDELSE

Denne betænkning indeholder Parlamentets holdning til Kommissionens rapporter 2023 og 2024 om Serbien og afspejler de seneste begivenheder i landet, der er præget af bekymring over landets tilstand med hensyn til demokrati og retsstatsprincippet.

Serbien har gjort fremskridt hen imod tiltrædelse af EU siden 2012, hvor landet fik status som kandidatland. Siden Serbiens tiltrædelsesforhandlinger blev indledt i januar 2014, er 22 ud af 35 kapitler blevet åbnet. Alle kapitler i klynge 1 om grundprincipperne og alle kapitler i klynge 4 om den grønne dagsorden og bæredygtig konnektivitet er blevet åbnet. To kapitler er foreløbigt blevet afsluttet. I juni 2021 accepterede Serbien den reviderede udvidelsesmetode.

På trods af visse fremskridt i forhandlingerne har Serbien fortsat store forhindringer at overvinde: forbedring af den interne politiske dialog, reformer inden for retsstatsprincippet og bekæmpelse af korruption, opnåelse af en omfattende normaliseringsaftale med Kosovo og fuld tilpasning til EU's udenrigspolitik.

Det er fortsat af afgørende betydning at sikre de centrale institutioners uafhængighed, bl.a. medietilsynsmyndigheder såsom tilsynsmyndigheden for elektroniske medier (REM), og fuld gennemførelse af alle udestående og nylige henstillinger fra OSCE/ODIHR og Europarådets organer om valgreform som led i en gennemsigtig og inklusiv proces og i god tid forud for ethvert nyt valg.

BILAG: ENHEDER ELLER PERSONER, SOM ORDFØREREN HAR MODTAGET INPUT FRA

I henhold til artikel 8 i bilag I til forretningsordenen erklærer ordføreren at have modtaget input fra følgende enheder eller personer som led i udarbejdelsen af udkastet til betænkning inden vedtagelsen i udvalget:

Enhed og/eller person
Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood (DG ENEST), European Commission

Ordføreren har udarbejdet ovenstående liste på eget ansvar.